



# İSLAM'DA EDEP VE HAYÂ

Konuşmada Edepli ve Hayâlî Olma

Davranışta Edepli ve Hayâlî Olma

EDEP YA HÛ





Ne dersiniz?

**Hz. Muhammed (sav)  
evine girerken izin ister ve  
selam verirdi.**

**Peygamberimizin bu  
davranışı onun hangi  
özelliklerinden  
kaynaklanmaktadır?**

**Bizler konuşmalarımıza her zaman dikkat etmeliyiz. Çünkü konuşurken kullandığımız üslup ve içerik zaman içinde kişiliğimizde yer eder, âdetimiz hâline gelir. Öyle ki sürekli kullandığımız kelimeleri artık farkında olmadan kullanmaya başlarız. Dilimizi nasıl konuşmaya ve neler söylemeye alıştırmışsak farkında olmadan o şekilde konuşuruz.**



**Örneğin, bir arkadaşımız hakkında kötü bir düşünce beslediğimizde bu düşünceyi söz ve davranışa geçirmeden değiştirmeli ve onun hakkında olumlu düşünceler beslemeliyiz.**

**Peygamberimiz alışkanlık üzere de olsa bilinçsizce söylediğimiz sözlerden sorumlu olduğumuzu şöyle açıklamıştır:**

**“Bir kul, önemsemeden bile olsa Allah’ın hoşnut olduğu bir sözü söyler ve Allah o kimseyi bu sözü sebebiyle birçok derecelere yükseltir. Bir başka kul da yine önemsemeden Allah’ı öfkelendirecek bir söz söyler de kendisi o kelime sebebiyle cezalandırılmayı hak eder!”**

**Buhari, Rikâk, 23**



Hız. Muhammed (s.a.) edepli konuşmanın sadece konuşma üslubu ile ilgili olmadığını konuşma içeriğinin de edepli olması gerektiğini şöyle belirtir:

### TEMEL HADİS

*“Allah’a ve ahiret gününe inanan kişi misafirine ikramda bulunsun. Allah’a ve ahiret gününe inanan kişi mutlaka hayır söylesin veya sussun.”*

**(Tirmizi, Sıfatü’l-Kıyâme, 50)**



Bir gün şehir dışından kalabalık bir grup Medine'ye Hz. Muhammed'i görmeye gelmişti. Peygamberimiz o sırada evinde dinleniyordu. Ziyaretçiler Hz. Muhammed'in evinin önünde yüksek sesle ve rahatsız edici bir tonla onu dışarı çağırdılar.

Bu üslup Kur'an-ı Kerim'de şöyle eleştirilmiştir: "(Ey Muhammed!) Odaların arkasından sana bağırانların çoğu akli ermeyen kimselerdir. Onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi elbette kendileri için daha iyi olurdu. Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."

Hucurat suresi 4-5, ayetler



## TEMEL HADİS

Hz. Peygamber sahabeden  
birine şöyle bir tavsiyede  
bulunmuştur:

***“Dilini tut (faydasız  
ve boş konuşma)!  
Evin sana dar  
gelmesin (evinde  
huzur bulasın) ...”***  
***(Tirmizî, Zühd, 61)***





# Düşünelim

Hz. Hasan dedesi Hz. Muhammed (s.a.) hakkında şunları söylemiştir: “...Dedem (Hz. Peygamber) gereksiz ve boş yere konuşmazdı... Söze başlarken de bitirirken de yumuşak bir üslup kullanırdı. Ne söylemek istediğini doğru ve tam ifadelerle anlatır, gayet güzel ve özlü konuşurdu. Konuşurken fazla ya da eksik bir şey olmazdı. Kaba değildi. Hiç kimseyi küçümsemez, az bile olsa nimete önem verirdi. Dünya ile ilgili olan hiçbir şey onu öfkelen dirmezdi. Ancak haksızlık karşısında öfkelenir ve haksızlık ortadan kalkıncaya kadar hiçbir şey öfkesini dindiremezdi. Hakkı- gerçeği söyleme konusunda kimseden çekinmezdi..... yalnızca insanların birbirini sevmelerini sağlayacak, onları kaynaştıracak konular konuşurdu...” (Taberani, Mu’cemü’l-Kebir, XXII, 155)

Metne göre edepli konuşma ile ilgili hangi ilkeleri çıkarırdınız? Düşününüz...

## 2.3. Davranışta Edepli ve Hayâlî Olma

Ne dersiniz?

Hız. Muhammed (s.a.) şöyle buyurdu:  
“Muhakkak ki bir kişinin yemeği  
iki kişiye, iki kişinin yemeği  
dört kişiye, dört kişinin yemeği  
de sekiz kişiye yeter.” (Müslim,  
Eşribe, 179)

Sizce yemek sırasında bir misafiriniz  
gelse yukarıdaki hadise göre nasıl  
davranırdınız?



**Toplumsal hayatın sağlıklı devam etmesi için insanlar arası ilişkileri düzenleyen birtakım kurallar vardır. Yazılı olan kuralların yanında yazılı olmayan ama uyulmadığı takdirde kişiyi zor duruma düşürecek kurallar da mevcuttur. Kişi bu kurallara uyar, davranışlarında edepli olur ve kendisini utandıracak işlerden uzak durursa toplumda saygınlık kazanır, herkes tarafından sevilir.**

**“EDEP BİR TAÇ İMİŞ NUR-İ HUDADAN,  
GİY O TAÇI EMİN OL HER BELADAN”**



## TEMEL HADİS

Muhammed'in edebe uygun hareket ettiğini ve öyle yapılmasını tavsiye ettiğini Hz. Ayşe (ra) şöyle anlatıyor:

**“Resulullah (s.a.), çirkin işler yapmaz ve yaptırmazdı. Çarşı ve sokaklarda tartışmaz ve yüksek sesle konuşup bağırılmazdı. Kötülüğe karşı kötülükle karşılık vermez, kötülük yapanları aff eder, onlara iyilik yapardı.”**

Buhari, Buyû, 50.



## TEMEL AYET

**“Ey inananlar! Peygamberin evine çağırılmadan izinsiz girmeyin ve yemek için davet edildiğinizde, erkenden gidip, hazırlanmasını beklemeyin. Çağrıldığınızda zamanında gidin, yemeği yiyince hemen ayrılın, lafa dalmayın, bu durum peygamberi üzüyordu fakat O, size bunu söylemekten utanıyordu. Ama Allah, size doğruyu öğretmekten çekinmez. (Ahzab suresi, 53)**

## TEMEL AYET

**Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de, davranışta edepli olma ile ilgili şöyle bir örnek vermektedir:**

**“Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere, geldiğinizi farkettilip (izin alıp) ev halkına selam vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha iyidir; herhâlde (bunu) düşünüp anlarsınız.” (Nûr suresi, 27)**

## Düşünelim

“Ey inananlar! Peygamberin evine çağırılmadan izinsiz girmeyin ve yemek için davet edildiğinizde, erkenden gidip, hazırlanmasını beklemeyin.

Çağrıldığınızda zamanında gidin, yemeği yiyince hemen ayrılın, lafa dalmayın, bu durum peygamberi üzüyordu fakat O, size bunu söylemekten utanıyordu. Ama Allah, size doğruyu öğretmekten çekinmez.” (Ahzab suresi, 53. ayet)

Yukarıdaki ayete göre misafirlikte uyulması gereken kurallar nelerdir?  
Sınıfınızda konuşunuz.

“2003’ten beri hizmete devam”

*Ek işimiz değil,  
Tek işimiz...*

TIKLAYINIZ  
DAHA FAZLA  
DÖKÜMAN İÇİN

 **DDY** YAYINLARI  
İnönü M. Turgutreis C. No:63 İZMİR

 **dindersi.com**  
— 2003’den beri —

0 505 979 88 88 - 0 555 153 08 74